

Státovědecká společnost uspořádala letos z jara dvě přednášky o jazykovém zákoně: jednu prof. Dra H o r y, druhou Dra Boučka. Každá z přednášek nesla se jiným směrem a dospěla k jiným výsledkům. Debata o nich byla velmi čilá. Státovědecká společnost vydala nyní ve spisku označeném přednášku H o r o v u a poznámky k ní (i k přednášce B o u č k o v ě) učiněné za debaty některými řečníky.

Jestliže shora uvedený spis B r e n d l e r ů v podává především podrobný výklad jazykového zákona, méně však kritické jeho ocenění, je přednáška H o r o v a především založena na kritickém rozboru některých ustanovení jazykového zákona a na úvahách právně politických.

Poznámky S v o b o d l o v y uvádějí na pravou míru hesla po uskutečnění zásad lidskosti v zápase národním; projev Ř í h ů v přináší zajímavé a poučné srovnání našeho jazykového zákona s minulými úpravami české otázky jazykové za Rakouska a dokazuje, že Němci již za Rakouska souhlasili s podstatným obsahem našeho jazykového zákona a že jím nejsou ani jinak porušena nějaká materiální práva jednotlivých Němců.

P o l l i t z e r zabývá se zejména výkladem § 5. zákona jazykového.

P e r e k vytýká jazykovému zákonu nedostatky důležitých základních právních pojmů a nerozřešení četných otázek sporných.

O úprave užívania reči v Švajciarsku. Dr. Emil S t o d o l a. Bratislava, 1920. V komisii Karla Angermayera. (Str. 38.)

Spisek tento podává více než jeho nadpis slibuje. Autor, jenž podnikl v r. 1919 cestu do Švýcar, aby tam studoval úpravu jazykové otázky, neobmezuje se jenom na tuto otázku, nýbrž podává stručné, ale velmi zajímavé vyličení i ústavy státní a kantonální ve Švýcarsku. Autor studoval podrobně otázku užívání řeči u soudů v kantoně curyšském, bernském, fribourgském a u nejvyššího soudu v Lausanne a dospěl k výsledkům velmi zajímavým.

Tak především zjistil, že šetření řeči minorit nejde do nekonečna a nemůže zejména činit podání každý občan k soudům švýcarským ve své řeči a žádati v ní vyřízení. Na př. soud curyšský vrací podání učiněné v řeči francouzské, aby byla přeložena do němčiny. V kantoně fribourgském, v němž je 5 francouzských okresů, 1 německý a 1 smíšený, jedná se před vyšším soudem (od 2000 fr.) francouzsky a zejména rozsudky musí být sepsány vždycky v tomto jazyce.

Podání učiněné tam na př. v jazyce italském, bylo by na útraty strany přeloženo do francouzštiny. Ten, kdo nerozumí snad řeči kantonu, »musí to zaplatit«. O tom, že by ve Švýcarsku každýkoli ve své řeči mohl hledat spravedlnost, nemůže být,

jak autor prohlašuje, ani řeči, poněvadž se to nesrovnává s principem hospodárnosti ve věcech jazykových a s vůlí švýcarského lidu (str. 29).

Jsme autoru za poučné a živě psané vyličení poměrů ve Švýcarsku tím více vděčni, že i u nás s německé strany se ukazovalo na Švýcarsko, ačkoli tam jsou kantony jako samostatné státy výplodem historickým tvořící dohromady spolek států, kdežto u nás výplodem historickým je právě naopak jednotný národní stát československý s menšinami jinonárodními. Utvořiti v něm kantony po vzoru švýcarském, zamenalo by zničiti jej.

DENNÍK.

Úmrtí. Dne 5. října 1920 zemřel v Karlíně ve věku 75 let známý v kruzích právnických a zvláště notářských, p. notář Čeněk Feyerfeil. Pro nedostatek místa konstatujeme pouze, že zesnulý kdekoli působil uplatnil svoje vzácné schopnosti, zejména národohospodářské se stránky praktické, ať již šlo o otázky sociálně politické či organizační, zejména zakladatelské a výrobní. Přes to zůstalo zesnulému vždy dostatek času, aby věnoval se zvláštní péči svého stavu, zejména v komoře notářské, a činnosti literární, z níž těžil svého času i náš časopis. Stav právníký, zejména notářský zachová jej ve vděčné paměti. — Téhož dne rozloučil se s pozemským světem v nejlepším věku 44 let rada zem. soudu Dr. Frant. Schiller, jenž svojí posavadní činností budil nejlepší naděje, že rozmnoží trs našich národohospodářů-teoretiků. Ač věnoval se stavu soudcovskému, pěstoval s velikou zálibou vědy národohospodářské a naděje, které české vysoké školy kladly do jeho příští činnosti akademické přetrhla neúprosná Morana, zastihnuvši jej dokonce krátce po té, co dokončil literární práci o zkušenostech nabytých posledním pobytem v cizině, zejména v Paříži. Snad kruhy, které nadaného a pilného národohospodáře a sociologa tolik podporovaly, umožní, že k uctění památky zesnulého i ve prospěch naší vědy národohospodářské vydají práci, jejíhož tisku se zesnulý nedočkal.

Reforma exekučního řádu. Podle úmyslu ministerstva spravedlnosti má býti exekuční řád prvním velkým zákonem, jenž by platil i pro Slovensko. Za tím účelem vypracována v ministerstvu už v první polovině 1919 osnova, jež předložena byla k posouzení prof. Dru H e r o v i. Po jeho posudku byla osnova tato přepracována a zaslána nyní v nové úpravě odborným korporacím i jednotlivcům se žádostí, aby případné připomínky byly oznámeny